

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Кзз 1088/2022
13.10.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Биљане Синановић, председника већа, Радмиле Драгичевић Дичић, Светлане Томић Јокић, Бојане Пауновић и Милене Рашић, чланова већа, са саветником Сањом Живановић, записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела грађење без грађевинске дозволе из члана 219а. став 2. КЗ, одлучујући о захтеву за заштиту законитости Републичког јавног тужиоца Ктз 1046/22 од 28.09.2022. године, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Димитровграду К 40/21 од 07.10.2021. године и Вишег суда у Пироту Кж1 9/22 од 04.04.2022. године, у седници већа одржаној дана 13.10.2022. године, већином гласова је донео

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ, као основан, захтев за заштиту законитости Републичког јавног тужиоца Ктз 1046/22 од 28.09.2022. године и **УТВРЂУЈЕ** да је правноснажним пресудама Основног суда у Димитровграду К 40/21 од 07.10.2021. године и Вишег суда у Пироту Кж1 9/22 од 04.04.2022. године, учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП.

Образложење

Пресудом Основног суда у Димитровграду К 40/21 од 07.10.2021. године окривљени АА, на основу члана 423. тачка 1) ЗКП, ослобођен је од оптужбе да је извршио кривично дело грађење без грађевинске дозволе из члана 219а. став 2. КЗ. Истом пресудом, одлучено је да трошкови кривичног поступка падају на терет буџетских средстава суда.

Пресудом Вишег суда у Пироту Кж1 9/22 од 04.04.2022. године одбијена је као неоснована жалба Основног јавног тужиоца у Пироту и потврђена пресуда Основног суда у Димитровграду К 40/21 од 07.10.2021. године.

Против наведених правноснажних пресуда Републички јавни тужилац поднео је захтев за заштиту законитости Ктз 1046/22 од 28.09.2022. године, због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) и 423. став 1. тачка 1) ЗКП у вези члана 219а став 3. Кривичног законика, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји као основан поднети захтев за заштиту законитости и утврди да је побијаним пресудама повређен закон.

Врховни касациони суд је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештавања Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљеног јер окривљени нема браниоца, сматрајући да присуство Републичког јавног тужиоца није од значаја за доношење одлуке, размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је након оцене наводи изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости је основан.

По налажењу Врховног касационог суда, основано Републички јавни тужилац у поднетом захтеву указује да је доношењем правноснажних пресуда учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП у вези члана 423. тачка 1) ЗКП јер су разлози побијаних правноснажних пресуда противречни изреци, нејасни и у знатој мери међусобно противречни.

Према одредби члана 423. тачка 1) ЗКП пресуду којом се окривљени ослобађа од оптужбе суд ће изрећи ако дело за које је оптужен није кривично дело, а нема услова за примену мере безбедности.

Одредбом члана 14. став 1. КЗ прописано је да је кривично дело оно дело које је законом одређено као кривично дело, које је противправно и које је скривљено, а у ставу 2. истог члана да нема кривичног дела уколико је искључена противправност или кривица, иако постоје сва обележја кривичног дела одређеног законом.

Противправност као конститутивно обележје општег појма кривичног дела из члана 14. став 1. КЗ, искључују дело малог значаја (члан 18. КЗ), нужна одбрана (члан 19. КЗ) и крајња нужда (члан 20. КЗ), док кривицу, која је такође обележје општег појма кривичног дела, искључују неурачунљивост (члан 23. КЗ), неотклоњива стварна заблуда (члан 28. КЗ) и неотклоњива правна заблуда (члан 29. КЗ).

Сходно наведеном, суд ослобађајућу пресуду, на основу члана 423. тачка 1) ЗКП, доноси када кривично дело за које је окривљени оптужен не садржи сва обележја тог кривичног дела одређена законом, као и када је, иако постоје сва законска обележја кривичног дела, искључена противправност или кривица, а нема услова за примену мере безбедности.

Постојање прекршаја као противправног дела које је законом или другим прописом надлежног органа одређено као прекршај и за које је прописана прекршајна санкција, не искључује постојање кривичног дела, па уколико се у радњама окривљеног стичу сва законска обележја кривичног дела које му је стављено на терет, нема места доношењу ослобађајуће пресуде на основу члана 423. тачка 1) ЗКП. Питање чињеничног идентитета дела прописаног прекршаја и кривичног дела, и осталих критеријума које је Уставни суд поставио уважавајући праксу Европског суда за људска права, процењује се када се поставља питање да ли је реч о правноснажно пресуђеној ствари, у ком случају, уколико суд то у кривичном поступку утврди, доноси одбијајућу пресуду на основу члана 422. тачка 2) ЗКП.

У конкретном случају, против окривљеног АА вођен је једино кривични поступак због кривичног дела грађење без грађевинске дозволе из члана 219а. став 2. КЗ, за које је побијаним пресудама правноснажно ослобођен.

Ослобађајући окривљеног АА од оптужбе да је извршио кривично дело грађење без грађевинске дозволе из члана 219а. став 2. КЗ, на основу члана 423. тачка 1) ЗКП, првостепени суд у образложењу своје пресуде наводи да на основу изведених доказа, које је ценио у смислу члана 16. и 419. ЗКП, понашање окривљеног није кривично дело грађење без грађевинске дозволе из члана 219а. став 2. КЗ, истовремено наводећи да је у току поступка утврдио да је окривљени као инвеститор радова на кат.парцелама број ... и ... КО ..., поседовао решење о изградњи објекта и извођење радова за које се не издаје грађевинска дозвола, од којег је одступљено уз његово допуштење на начин описан у оптужном акту, што је суд утврдио из писаних доказа и налаза и мишљења вештака. Тако утврђено чињенично стање, према образложењу првостепене пресуде, не подводи се под одредбу члана 219а. став 2. КЗ јер поступање окривљеног представља кажњиво дело по Закону о планирању и изградњи. Законски опис члана 208а. став 2. у вези става 1. тачка 1. Закона о планирању и изградњи, према наводима првостепене пресуде, истоветан је и у потпуности одговара утврђеном чињеничном стању, у вези са чим суд даље у образложењу цитира наведену одредбу Закона о планирању и изградњи, којом је прописано да ће се новчаном казном од 100.000,00 до 150.000,00 динара за прекршај казнити физичко лице, инвеститор, које гради објекат без грађевинске дозволе, односно изводи радове супротно техничкој документацији на основу које се објекат гради. Првостепени суд наводи да је, у конкретном случају, утврдио да је окривљени као инвеститор вршио реконструкцију и адаптацију објекта по решењу о изградњи објекта и извођење радова за које се не издаје грађевинска дозвола и да је од тог решења одступио, и потом закључује да би оглашавање окривљеног кривим за кривично дело, било на штету окривљеног и представљало кршење Уставом зајемченог права на правично суђење, а у крајњој линији и права на слободу. Тумачењем начела кривичног поступка *in dubio pro geo*, првостепени суд закључује да, иако у овој ситуацији нема сумње у погледу чињеничног стања, за окривљеног повољније да буде оглашен одговорним за прекршај, из којих разлога је донео ослобађајућу пресуду.

Другостепени суд је одбио као неосновану жалбу Основног јавног тужиоца у Пироту и потврдио пресуду првостепеног суда. Дајући разлоге за своју одлуку другостепени суд у образложењу пресуде наводи да је првостепени суд правилно закључио да у радњама окривљеног стоје законска обележја кривичног дела грађење без грађевинске дозволе из члана 219а. став 2. КЗ али и обележја прекршаја из члана 208а. став 2. Закона о планирању и изградњи. Према разлозима другостепене пресуде, првостепени суд је правилном применом члана 423. тачка 1) ЗКП донео пресуду којом је окривљеног ослободио од оптужбе за кривично дело из члана 219а. став 2. КЗ, налазећи да је за окривљеног повољније да буде ослобођен од оптужбе из разлога што дело за које је оптужен по закони није кривично дело, а ово стога што је наведено дело кажњиво дело по Закону о планирању и изградњи и то као прекршај за који је прописана новчана казна.

На изнет начин, по оцени Врховног касационог суда, нижестепени судови су давањем разлога да се у радњама окривљеног стичу сва законска обележја кривичног дела грађење без грађевинске дозволе из члана 219а. став 2. КЗ, за које је оптужен, разлоге учинили противречним изреци пресуде којом је окривљени ослобођен од оптужбе на основу члана 423. тачка 1) ЗКП јер дело за које је оптужен по закону није кривично дело, и саме разлоге учинили нејасним и у знатној мери противречним, и на тај начин учинили битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2.

тачка 2) ЗКП, на шта се основано указује у захтеву за заштиту законитости Републичког јавног тужиоца.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је усвојио као основан захтев за заштиту законитости Републичког јавног тужиоца и на основу члана 492. став 1. тачка 3) ЗКП и члана 493. ЗКП утврдио да је побијаном правноснажним пресудама Основног суда у Димитровграду К 40/21 од 07.10.2021. године и Вишег суда у Пироту Кж1 9/22 од 04.04.2022. године, учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП, при томе не дирајући у правноснажност наведених пресуда.

**Записничар-саветник
Сања Живановић, с.р.**

**Председник већа-судија
Биљана Синановић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић